

лише таке інтегрування відкриває перспективу вирішення не окремих тимчасових задач економічного або соціального плану, а виходу країни на принципово нові виробничо-технічні та соціально-економічні рубежі.

Джерела та література

1. Губський Б.В. Євроатлантична інтеграція України. – К.: Логос, 2003. – 328 с.
2. Шимаи М. Глобализация как источник конкуренции, конфликтов и возможностей // Проблемы теории и практики управления. – 199. – №1.
3. Соколенко С.І Глобалізація і економіка. – К.: Логос, 1999. – 568 с.
4. Бурковський І., Немиря Г., Павлюк О. Україна і європейська інтеграція // Політика і час. – № 3–4. – 2000. – С. 4–14.
5. Пахомов Ю.Н., Филипенко А.С., Лукьяненко Д.Г., Макогон Ю.В. Международные стратеги экономического развития: Учебное пособие. – Донецк: ДНУ, 2002. – 239 с.
6. Sachs J.D., Warner A. economic Reform and the Procece of Global Integration // Brookings Papers on Economic Activiti. – Vol. 1. – Washington, 1995. – P. 36.
7. Буряк П.Ю. Державна підтримка інтеграційних процесів // Фінанси України – 2004. – № 11. – С. 63–67.

Генералова Ю. В.

ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ У КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Вступ. Стабілізація і розвиток української економіки значною мірою залежить від ефективності інвестиційної діяльності, що є найважливішою складовою ринкового господарювання. Особливо це важливо зараз, коли економіка України починає виходити із затяжної кризи. В цих умовах недостатність і невизначеність внутрішньої інвестиційної бази - одна з основних перешкод на шляху забезпечення економічного зростання в Україні. В умовах нестачі внутрішніх заощаджень інвестиційні ресурси, як правило, доповнюються надходженнями іноземного капіталу. Але, внаслідок нестабільного законодавства, відсутності системи страхування іноземних інвестицій і низки інших причин, іноземні інвестиції поки що не мають істотного впливу на розвиток української економіки. Враховуючи це можна відзначити, що залучення іноземного капіталу є важливою задачею, яка має бути вирішеною у найближчий час.

Звернення до іноземних джерел інвестування необхідне країні з декількох причин. По-перше, це пов'язане з можливістю залучення до економіки України сучасних технологій, що дозволить підвищити конкурентоспроможність вітчизняного виробництва. По-друге, підприємства з іноземним капіталом, створюючи нові робочі місця, сприяють підвищенню рівня зайнятості населення України та зниженню соціальної напруженості.

Проблема залучення й ефективного використання іноземних інвестицій постійно привертає увагу науковців. Однією з перших спроб оцінити вплив іноземних інвестицій на довгостроковий економічний розвиток була модель Леонтєва В. Цікавими є також модель Вельфенса-Джесински і модель мультиплікатора-акселератора [1, с.52]. На сучасному етапі вплив іноземних інвестицій на економічне зростання досліджується у працях таких авторів, як Юданов Ю. [2, с. 58], Шакина А. [3, с. 48], Чечетов М. [4, с. 4], Борщевський В.[5, с. 108], Вишивана Б. [6, с. 82] та інших. В них розглянуті теоретичні та практичні питання: створення сприятливого інвестиційного клімату, досвіду різних країн стосовно залучення іноземних інвестицій, управління інвестиційною діяльністю в країні. Але незважаючи на широке коло досліджень, відкритими залишаються питання про те в яких межах залучення іноземних інвестицій не тільки не загрожує національній безпеці, але й стимулює економічне зростання.

Постановка завдання. Метою цієї статті є дослідження впливу іноземних інвестицій на економічне зростання, розгляд як позитивних, так і негативних наслідків збільшення частки іноземного капіталу в економіці України.

Результати. Сучасні умови економічного розвитку потребують проведення активної політики відносно залучення прямих іноземних інвестицій. В Україні вже створена законодавча база в сфері регулювання інвестиційної діяльності, яка поступово удосконалюється з метою досягнення більшого притоку іноземних інвестицій і підвищення ефективності їх використання. Але, не дивлячись на створену законодавчу базу, інституційну інфраструктуру, привабливість економічного потенціалу України, надходження іноземних інвестицій в Україну – незначні. Порівняно з країнами Східної Європи об'єм іноземних інвестицій, які надходять в економіку України, в 3–7 разів менші. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, які надійшли в Україну станом на кінець 2003 року, становив 7133 млн. дол. [7, с.41]. Більша половина інвестиційного капіталу належить п'яти країнам. На першому місці США – 15 %, на другому Кіпр – 11 %, далі Велика Британія – 10 %, Росія та Нідерланди – по 8 %. І хоча в останній час кількість іноземних інвестицій які надходять до нашої країни зростає все ж їх частка в ВВП залишається низькою. Досвід же інших країн доводить, що в умовах нестачі внутрішніх інвестиційних ресурсів, іноземний капітал стає важливим джерелом розвитку виробництва.

У зв'язку з цим важливе значення набуває залучення іноземних інвестицій, яке перетворилося у хронічну проблему. Україні доводиться суперничати з іншими країнами, ринки яких виявляються більш привабливими для інвесторів, особливо азіатськими й латиноамериканськими країнами.

Головними чинниками, які негативно впливають на активність іноземних інвесторів в Україні, є правова, політична і економічна нестабільність; недосконала фінансово-кредитна й податкова система; високий рівень тінізації економіки [8, с. 80]. У зв'язку з цим інвестиційне середовище в Україні на думку багатьох спеціалістів можна охарактеризувати як дуже ризиковане. Критеріями оцінки ступені ризикованості інвестиційної діяльності є економічний (тенденція в економічному розвитку), соціальний (рівень соціальної напруженості), політичний (ступінь політичної напруженості), екологічний (рівень забруднення довколишнього середовища), кримінальний (рівень злочинності з урахуванням тяжкості злочинів) і інші. В Україні відносно економічного розвитку найменш привабливими є Тернопільська, Чернівецька області, а найбільш привабливими – Київ і Донецька область. За екологічним критерієм найменш забрудненими є Хмельницька і Волинська області, найгірший стан довкілля у Донецькій області. Рівень злочинності найбільший у Запорізькій і Луганській областях, найменший у Закарпатській області [9]. Взагалі найбільш привабливими для іноземних інвесторів є Київ та Дніпропетровська область.

Якщо звернутися до галузевої структури іноземних інвестицій, можна відзначити, що найбільший їх обсяг

спостерігається у промисловості, торгівлі і громадському харчуванні. Найменший обсяг інвестицій надійшов у галузі соціального забезпечення й охорони здоров'я. У зв'язку з цим треба зауважити, що важливе не тільки і не стільки заохочення іноземних інвесторів, але й спрямування їх капіталів у розвиток пріоритетних галузей. Відносно галузевої структури іноземних інвестицій цікавою є концепція Роузенштейна-Родана, згідно якої необхідно поєднувати різні форми капіталу: прямі інвестиції необхідно здійснювати переважно у галузі технічної промисловості, а також у найбільш сучасні галузі, де потрібні спеціальні знання; в усі ж інші бажаний приплив портфельного капіталу.

В межах проблеми поліпшення інвестиційної привабливості нашої країни, доцільно було б звернути увагу на зниження рівня корупційності і кримінагенності економіки, розробити зрозуміле й довгострокове приватизаційне законодавство, забезпечити політичну стабільність держави, провести удосконалення податкового законодавства стосовно іноземних інвестицій.

Але при залученні іноземних інвестицій треба пам'ятати, що вони не завжди добре впливають на платіжний баланс. З одного боку, філії іноземних компаній, які орієнтовані на експорт, позитивно впливають на сальдо торговельного балансу. З іншого – іноземні філії більш ніж місцеві виробники залежать від імпорту послуг, а їх прибутки часто репатріюються і спрямовуються головному підприємству за кордон. Головним мотивом вкладення капіталу в країни Центральної та Східної Європи є можливість придбання за відносно низьку ціну найбільш ефективних підприємств, а також використання таких конкурентних переваг країни, як відносно низька вартість кваліфікованої робочої сили, електроенергії та інших ресурсів.

Іноземні інвестиції впливають і на національну безпеку країни. Економіка починає більш залежати від коливань кон'юнктури на світовому ринку, від діяльності та рішень транснаціональних компаній. Банкрутства, зливання та поглинення промислових гігантів, які раніше нас не торкалися, тепер впливають на соціально-економічний стан країни [3, с. 49]. Тому при розробці інвестиційної політики як на державному, так і на регіональному рівні треба враховувати перш за все якість іноземних інвестицій, їх користь для економіки країни.

Висновки. Підводячи підсумки можна відзначити, що проблеми збільшення іноземного капіталу в економіку України залишаються надзвичайно актуальними, особливо в контексті загострення конкуренції на ринках капіталу. Перед нашою державою стоїть складна задача: залучити до економіки України іноземний капітал і спрямувати його на досягнення суспільних цілей. При цьому важливо враховувати не тільки економічний ефект, але й соціальний, екологічний, політичний. Капітальні вкладення повинні бути ефективними на всіх цих рівнях. Тільки за цих умов іноземні інвестиції будуть сприяти підвищенню добробуту населення країни та нададуть додатковий поштовх для економічного зростання.

Для полегшення визначення ефективного обсягу іноземних інвестицій і напрямку їх залучення доцільним буде розробка інвестиційної моделі економічного зростання. Не зважаючи на те, що зараз існує багато моделей такого типу, їх практичне застосування в межах перехідної економіки частіше за все має низку труднощів. Серед них такі як не узгодженість основних статистичних масивів, не завжди висока точність статистичних даних, непередбачуваність економічного і політичного становища, що значно погіршує прогностичні дані й інші. Крім того, існуючі моделі частіше за все враховують позитивний вплив іноземних інвестицій і ігнорують негативні наслідки. Саме з цих причин перспективним можна вважати подальше дослідження впливу іноземних інвестицій на економічний стан із застосуванням математичних і економетричних підходів.

Джерела та література

1. Балацкий Е., Павличенко Р. Иностранные инвестиции и экономический рост: теория и практика исследования. // Мировая экономика и международные отношения. – 2002. – №1. – С. 52–64.
2. Юданов Ю. Балтийский регион: особенности формирования благоприятного климата для прямых иностранных инвестиций. // Мировая экономика и международные отношения. – 2002. – №12. – С. 58–67.
3. Шакина А. Прямые иностранные инвестиции в странах восточной Европы // Мировая экономика и международные отношения. – 2003. – №2. – С. 48–51.
4. Чечетов М. Иностранные инвестиции: макроэкономический аспект // Экономика Украины. – 2004. – №8. – С. 4–15.
5. Борщевський В. В. Іноземні інвестиції як чинник регіонального розвитку // Фінанси України. – 2003. – №10. – С. 108–117.
6. Вишивана Б. М. Управління інвестиційною діяльністю в Україні // Фінанси України. – 2004. – №10. – С. 82–88.
7. Послання президента України до Верховної Ради України “Про внутрішнє і зовнішнє становище України в 2003 році” // Економіст. – 2004. – №3. – С. 21–56.
8. Захарін С. В. Інвестиційне забезпечення економічного розвитку // Фінанси України. – 2004. – №10. – С. 72–81.
9. Україна в цифрах у 2003 році: Короткий статистичний довідник // Держкомстат України. – К.: Консультант, 2004. – 271 с.

Гільорме Т.В.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІ В УКРАЇНИ

Рассмотрено различные подходы к проблеме соответствия профессии и человеческого капитала, методологические аспекты проведения исследований в данном вопросе и влияния «волн» научно – технического прогресса

Розглянуто різноманітні підходи до проблеми відповідності професії і людського капіталу, методологічні аспекти проведення досліджень в даному питанні і вплив „хвиль” науково – технічного прогресу

It is considered approaches to a problem of conformity of a trade and the human capital, methodological aspects of carrying out of researches in the given question and influence of "waves" scientifically - technical progress are various

Ключові слова: Конкретний зміст праці на робочому місці, конкретна соціально професійна якість кадрів

Введення (постановка проблеми та аналіз досліджень). Україна сьогодні знаходиться на порозі корінних змін у суспільному розвитку – розбудовує гармонійне, справедливе, гуманне суспільство, де метою діяльності всіх економічних, політичних контрагентів виступає Людина, з властивими їй прагненням до самовдосконалення, самореалізації та інше. В ряду потреб людини не останню роль відіграє праця як засіб реалізації особистості. В Україні на законодавчому рівні закріплено право обирати професію, спеціальність „по-душi” (Конституцією України [4], Кодексом законів про працю [5] та інших